GURMUKHI (FIRST LANGUAGE)

Breakup of Syllabus

Unitwise Class - x

First Unit Test 40 Marks	Study Material (Books+Names of the Lessons)
	Sahitya–Mala **P o** -- ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਸਫੀਰ, ਧਨੀ ਰਾਮ ਚਾਤ੍ਰਿਕ **Essay written by famous** ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਨੂੰ ਤਿਆਰੀ, ਮੋਦੀਖਾਨਾ ਸੰਭਾਲਿਆ (ਪੁਰਾਤਨ ਜਨਮ ਸਾਖੀ) **Vanagi** **Story** – ਰੱਬ ਆਪਣੇ ਅਸਲੀ ਰੂਪ ਵਿਚ (ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ), ਰੱਬ ਤੇ ਰੁੱਤਾਂ (ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਟਿਵਾਣਾ) **Ekangi** **Short Drama** — ਬੇਬੇ ਰਾਮ ਭਜਨੀ (ਈਸ਼ਵਰ ਚੰਦਰ ਨੰਦਾ) **Grammar** – ਲਿੰਗ ਬਦਲੋ, ਵਚਨ ਬਦਲੋ, ਪਰਿਆਇਵਾਚਕ ਸ਼ਬਦ, ਮੁਹਾਵਰੇ, ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਵਾਕ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਆਏ ਗਲਤ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਏ (ਸ਼ੁੱਧ ਅਸ਼ੁੱਧ)। ਪਾਠ ਪੁਸਤਕ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਪਾਤਰ ਚਿੱਤਰਨ :– ਨੱਥਾ, ਦੀਨਾ, ਜਗਨਾ

Breakup of Syllabus

Unitwise Class - x

Second Unit Test 60 Marks (Written 50 + Oral 10)	**Study Material (Books+Names of the Lessons)**
	Sahitya–Mala **Poetry** — ਪ੍ਰੋ. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਮੁਸਾਫ਼ਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ, ਸ. ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ, ਵਿਧਾਤਾ ਸਿੰਘ ਤੀਰ
	Vartak **Essay Written by famous writers** ਗਾਲ਼ੀ ਵਿੱਚ (ਸ਼ਰਧਾ ਰਾਮ ਫਿਲੌਰੀ), ਹੱਸਣਾ ਤੇ ਰੋਣਾ (ਪ੍ਰਿੰ. ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ)
	Vanagi **Story** — ਮੇਰਾ ਉਜੜਿਆ ਗੁਆਂਢੀ (ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਧੀਰ), ਪੀੜ (ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਜਗਾਣਾ)
	Ekangi **Short Drama** — ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮਾ (ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ)
	Grammar ਕਹਾਣੀ ਰਚਨਾ (ਸੰਕੇਤਾਂ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਕਹਾਣੀ ਤੋਂ), ਚਿੱਠੀ ਰਚਨਾ, ਸਮਾਨਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦ, ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ, ਬਹੁਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ, ਮੁਹਾਵਰੇ

Sample–1

First Unit Test

Full Marks : 40

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਵਿ-ਟੋਟਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ ਦੇ ਸਰਲ ਅਰਥ ਲਿਖੋ:— 5×2 = 10

ੳ) ਸ਼ਹਿਰ ਜਿਹਾ ਸ਼ਹਿਰ ਨਹੀਂ ਅਜ਼ੀ
ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਾ ਭਾਇਆ ,
ਜੀਹਨੇ ਤਕੜੀ ਜਾਨੂੰ ਧੁੱਪ ਵਿਚ
ਨੈਣ ਲਿਆ ਵਿਚ ਪਾਲਿਆ ।
ਏ ਅਸਮਾਂ ਦੇ ਵਾਸੀ ਦੇਵੇ
ਹੇਠ ਸਾਜਿਆ ਜਾਵੀ
ਜਿਹੜ ਧਰਤੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਸੀਤੀ
ਦੁਖਾਂ ਵਿਚ ਵਿਚ ਮਾਣੀ ।

ਅ) ਕਰਦੇ ਮੋਢੇ ਕੰਢੀਆਂ ਤੇ ਚੱਕਦਾ ਸੂਰਜ
ਦੂਰ ਰੁੱਤਾਂ ਦੇ ਕਦਮਾਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਨੇ ਪੁੱਟੇ ।
" ਕੋਈ ਕੋਈ ਰੰਗ ਵਿਚ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਧੂੜਾ
ਜਾਣੀ ਤਾਂ ਅੰਦਰ ਘੱਰ ਦੇ ਜਾਗ੍ਹਿਓ ਸੁੱਟੇ "।

ੲ) ਤਰਸ ਤਾਰਨੇ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਫਿਰਦ ਜਾਂਦਾ ਸਾਂ ,
ਉਹ ਕਾਰੇ ਸੀਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮੋਢੇ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਫਿਰ ਰਹੀ
ਜਦੋਂ ਜਿਹਾ ਤੁਰਦਾ ਸੀ, ਰੁੱਤਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਖੜਿਆ ਸਾਂ ,
ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਭੇਦ ਮੇਰੀ ਤੋਰੀ ਨੂੰ
ਫਿਰ ਜਾਣ ਕਰਦਾ ਸੀ
" ਕਿੱਥੇ ਮੇਰੀ ?
ਉਹ ਜਿੰਦਗ ਚਲੀ ਗਈ ?
ਕਿਉਂ ਆ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ?
ਮੈਂ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਰਹਾਂਗਾ ਕੀ "?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2) 'ਮੇਰੀ ਧਾਰ ਸੀਂ ਭਰਿਆ' (ਪ੍ਰਗਤਵਾਦ ਸ਼ਾਇਰ ਸਾਥੀ) ਦਾ ਸਾਰ ਲਿਖੋ । 6

ੳ) ਚੋਕੇ ਰਾਜਾ ਤਰਸੀ ਦਾ ਪਤੀ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਕਿਸਾਨ- ਚੋਕੇ ਦੀ ਕਿਰਸੀ
ਬੀਜ ਸੁਟੇ ਵਿਚ ਹਾਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

ਅ) ਈਸ਼ਰ ਕੌਰ ਕਿਵੇਂ ਨੇ ਚੋਕੇ ਰਾਜਾ ਤਰਸੀ ਵਿਕਾਂਸੀ ਵਿਚ
ਕੀ ਦੇਸ਼ਭ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3) ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ :— 3×3 = 9

ੳ) ('ਲੱਧਾ ਆਪਣੇ ਅਸਲੀ ਰੂਪ ਵਿਚ') ਬੁੱਢੇ ਜੈਲਦਾਰ ਦਾ ਮਨ ਕਿਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਘਬਰਾ ਗਿਆ ?

ਅ) (ਲੱਧਾ ਆਪਣੇ ਅਸਲੀ ਰੂਪ ਵਿਚ) ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਕਿਹੜੀਆਂ ਅਜਿਹਾ ਆਤੁਰੀਆਂ ਰੂਹਾਂ ਦੇ ਗਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ?

ੲ) (ਲੱਧਾ ਤੇ ਕੁੱਤਾ) ਲੱਧਾ ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ ਧਰਤੀ ਤੇ ਭੇਜਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਧਰਤੀ ਤੇ ਆਕੇ ਕੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ?

ਸ) (ਲੱਧਾ ਤੇ ਕੁੱਤਾ) ਧਰਤੀ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਕੁੱਤਾ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਕਾਬੂ ਪਾ ਲਿਆ ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4) ੳ) ਵਚਨ ਬਦਲੋ :— (ਕੋਈ ਦੋ) 2

ਨਹਿਰ, ਪਕੜੀ, ਕਾਪੀ, ਛੌਂ, ਰੁੱਖ

ਅ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਦੋ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਅਰਥਾਂ ਵਾਲੇ ਵਾਕ ਬਣਾਕੇ ਫਰਕ ਸਿੱਧ ਕਰੋ :— (ਕੋਈ ਦੋ) 2×2=4

ਹਾਰ, ਰੁੱਖ, ਜੱਗ, ਸੜਕ, ਉੱਤਰ, ਵੱਟ

ੲ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਦੇ ਵਾਕ ਬਣਾਓ :— (ਕੋਈ ਚਾਰ) 4

ਸਾਹ ਸੁੱਕ ਜਾਣਾ, ਸਿਰ ਤਲੀ ਤੇ ਧਰਨਾ, ਚੁੰਨੀ ਵਿੰਨ੍ਹੀ ਦਾ ਫਰਕ ਹੋਣਾ, ਮੂੰਹ ਦੇ ਤੀਲਾ ਹੋਣਾ, ਹੱਥ ਪੀਲੇ ਕਰਨੇ, ਹਰਨ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਹੱਥ ਵਟਾਉਣਾ, ਅੱਖਾਂ ਫੇਰ ਲੈਣਾ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5) ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪਾਤਰ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਚਿੱਤਰਣ ਕਰੋ :— 5

ੳ) ਲੱਧਾ

ਅ) ਦੀਨਾ

Sample–2

First Unit Test

Full Marks : 40

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਵਿ-ਟੋਟਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ ਦੇ ਸਰਲ-ਅਰਥ ਲਿਖੋ :— 5×2=10

(ੳ) 'ਕੱਲੂ' ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਚੀਤ
ਤੇਗ ਤੇ ਢਾਲ ਨਿਆਰੀ
'ਭਗਤ' ਆਏ ਹੈ ਦੂਰ
ਨਾਲੀ ਵਿੱਚ ਤੱਕਾਂ ਆਈ,
'ਅੱਜ' ਆਸਾਰੇ ਕੋਲ
ਵਿੱਚ ਪਰ ਫਿਰਨਾਂ ਸਾਰੀ,
'ਕੱਲੂ' 'ਭਗਤ' ਤੇ ਸੋਚ
'ਅੱਜ' ਇਹ ਸੂਰਤ ਗੁਆਈ

(ਅ) ਪੱਕ ਗਈਆਂ ਕਣਕਾਂ, ਸੁਨਹਿਰਾ ਹੋਇਆ,
ਰੂਪ ਦਿਸਿਆ ਖੇਤਾਂ ਤੇ, ਜੋਬਨ ਚੜਿਆ ।
ਖਾਕਾਂ ਉੱਤੇ ਰੰਗ ਚੜਿਆ ਪਸਾਰ ਕੇ,
ਫੇਰੀਆਂ ਨਿਗਾਹੀਆਂ ਦਾਤਰੀਆਂ ਦੇ ਭਾਰ ਨੇ ।

(ੲ) ਵੇ ਪਿੱਪਲ ਦੇ ਪੱਤੇ
ਪੀਂਗਾਂ ਤੇਰੇ ਵਿਚ ਸਾਵਣ,
ਤੇਰੇ ਆਏ ਕਿਸੇ ਆਲਣੇ,
ਕਿਤੇ ਤਾਂ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਇਨਸਾਨ,
ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਸਜਣਾਂ ਦਾ ਖੇਲ,
ਰੁਲ ਗਏ ਇੱਕ ਜਾਂ ------
ਤੇਰੇ ਤੇ ਜਾਣੇ ਕਿਸੀ ਦੇ ਹੱਥੇ,
ਕੀ ਟੁੱਟੇ ਹੈ ਆਖਰ ਦੇ ਪੱਤੇ ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2) 'ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਦੀ ਕਿਆਰੀ' (ਪੁਰਾਤਨ ਜਨਮ ਸਾਖੀ) ਦਾ ਸਾਰ ਲਿਖੋ । 10

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :—

(ੳ) ਚੋਖੇ ਰਾਮ ਤਨਖਾਹੀ (ਇਕਾਂਗੀ ਚੋਖੇ ਰਾਮ ਤਨਖਾਹੀ) ਕਿਉਂ ਦਸੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ?

(ਅ) (ਚੋਖੇ ਰਾਮ ਤਨਖਾਹੀ ਇਕਾਂਗੀ) ਚੋਖੇ ਰਾਮ ਤਨਖਾਹੀ ਦਾ ਪਾਤਰ

P.T.O

ਆਪਣੇ ਕਿੰਨੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਘਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ?
ਘਰ ਆਕੇ ਉਹ ਕੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ?

ੲ) (ਕਹਾਣੀ ਰੱਬ ਆਪਣੇ ਅਸਲੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ) ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਦੋ ਤਿਉਹਾਰ ਇਕੱਠੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ?

ਸ) (ਕਹਾਣੀ ਰੱਬ ਤੇ ਰੁੱਤਾਂ) ਰੁੱਤਾਂ ਰੱਬ ਕੋਲ ਜਾਕੇ ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ?

ਹ) (ਕਹਾਣੀ ਰੱਬ ਤੇ ਰੁੱਤਾਂ) ਰੱਬ ਕਿਸ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਧਰਤੀ ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3) ੳ) ਲਿੰਗ ਬਦਲੋ :—(ਕੋਈ ਚਾਰ) 3x4=12

ਨਾਇਕ, ਅਧਿਆਪਕ, ਖਿਡਾਰੀ, ਮਿੱਤਰ, ਸਪੇਰਾ, ਭਤੀਜਾ

ਅ) ਵਚਨ ਬਦਲੋ :—(ਕੋਈ ਚਾਰ)

ਰੋਟੀ, ਕਿਤਾਬ, ਮਾਂ, ਕਵਿਤਾ, ਦਰਖ਼ਤ, ਪੱਤਾ

ੲ) ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਕੇ ਲਿਖੋ :— (ਕੋਈ ਚਾਰ)

ਮੇਹਨਤ, ਦੇਹਸ਼ਾ, ਸ਼ੈਹਰ, ਦੁਪੈਹਰ, ਔਰਤ, ਤੀਜੀ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4) ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪਾਤਰ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਚਿਤਰਣ ਕਰੋ :— 6

ੳ) ਨੱਥਾ

ਅ) ਜ਼ਮਾਨਾ

Second Unit Test

Full Marks : 50

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਵਿ-ਟੋਟਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ ਦੇ ਸਰਲ ਅਰਥ ਲਿਖੋ :— 5x2=10

ੳ) ਇਹ ਬੇਪਰਵਾਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ,
ਮੌਤ ਨੂੰ ਮਖੌਲਾਂ ਕਰਨ
ਮਰਨ ਥੀਂ ਨਹੀਂ ਨਹੀਂ ਡਰਦੇ
ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਇਹ ਕਰਨ ਗੁਲਾਮੀ
ਜਾਨ ਕੋਹ ਆਪਣੀ ਵਾਰ ਦਿੰਦੇ
ਪਰ ਟੈਂ ਨਾ ਮੰਨਣ ਕਿਸੇ ਦੀ
ਖੜੇ ਜਾਣ ਡਾਂਗਾਂ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਉਲਾਰਦੇ।

ਅ) ਜੋ ਜਾਗਤ ਰਾਤਾਂ ਹਨੇਰੀਆਂ ਤਕ ਬੈਠਾ, ਆਪਣੇ ਸਾਮ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ,
ਸੁੱਖ ਮਾਨ ਰਹੇ, ਸੁੱਖ ਮਾਨ ਰਹੇ, ਤਕ ਜੋੜਾ, ਲੋਕਾਂ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ,
ਤਦ ਦਿਲੋਂ ਨਾਲ ਰੋਗ, ਸੁਲਗ ਪਏ, ਸੁਤਰਾਂ ਦਾ ਤੰਦੂ ਪਏ ਜਾਂਦੇ,
ਇਸ ਗੱਲ ਮੰਦ ਤੋਂ ਸਾਡ ਤੋੜ, ਹਰ ਪੈਰ ਜ਼ਖ਼ਮ ਪਏ ਜਾਂਦੇ।

ੲ) ਮੱਤੇ ਸਹੇਲੀਆਂ ਪਾਣ ਪਾਣ ਆਈਆਂ,
ਸੱਜਣੇ ਸਿਰ ਗੁੰਦਾ
ਇੱਕ ਰੋਜ਼ ਚੜ੍ਹਿਆ ਇਕ ਰੋਜ਼ ਪੰਛੀ
ਏਸ ਤ੍ਰਿੰਜਣ ਦੇ ਚਾਅ—
ਕਿਸੇ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕੋਰਾ ਡੂੰਗਾ
ਕਿਸੇ ਕਿਸੇ ਚੁੰਨੀ ਦਾ
ਕਿਸੇ ਨੇ ਸਿਰ ਤੇ ਸੀਸ਼ਾ ਸੀਤਾ
ਸਾਰੇ ਡੋਲੀਏ ਦਾ।

ਜਾਂ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਸਾਹਿਤਿਕ ਦੇਣ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2) 'ਸਾਂਝੀ ਕੰਧ' ਨਾਟਕ ਦਾ ਸਾਰ ਲਿਖੋ। 6

ਜਾਂ

ੳ) 'ਧੀਰੂ' ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਕਿਸ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ?

ਅ) ਧੀਰੂ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਕਿਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ੲ) ਧੀਰੂ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਧੀਰੂ ਦਾ ਪਿਤਾ ਉਸਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਕੇ ਲਿਆ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3) ੳ) ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੀ ਕੀ ਹਾਲਤ ਹੋਈ ਹੈ ?

ਅ) ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੂੰ ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਕੀ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਹੈ ? 4x2=8

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4) ੳ) ਇਕ ਇਕ ਸਮਾਨਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ (ਕੋਈ ਪੰਜ) :— 5

ਡਰ, ਜੰਗ, ਉੱਤਮ, ਪਰਵਾਨ, ਅਹੰਕਾਰੀ, ਮੀਂਹ, ਮਹਿਕ

ਅ) ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ (ਕੋਈ ਪੰਜ) :— 5

ਦੋਸਤ, ਉੱਚਾ, ਅਮੀਰ, ਸੁੱਚਾ, ਨਵਾਂ, ਜ਼ਾਹਰ, ਥੋੜ੍ਹਾ, ਨੇੜੇ

ੲ) ਵਾਕਾਂਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ — 5

1. ਜੋ ਕਰੇ ਥੱਕੇ ਨਾ ।
2. ਕੀਤੇ ਨੂੰ ਨਾ ਜਾਣਨ ਵਾਲਾ ।
3. ਸਭ ਦੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰਾ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ ।
4. ਦੂਜਿਆਂ ਦਾ ਉਪਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ।
5. ਰੱਬ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸੰਕੇਤਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖੋ । ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵੀ ਲਿਖੋ :— 6

ਗਰਮੀ ਦਾ ਮੌਸਮ ___ ਕਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਸ ___ ਪਾਣੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ___ ਪਾਣੀ ਦਾ ਨਾ ਮਿਲਣਾ ___ ਬਾਗ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ___ ਘੜਾ ਵੇਖਣਾ ___ ਪਾਣੀ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੋਣਾ ___ ਚੁੰਝ ਦਾ ਪਾਣੀ ਤੱਕ ਨਾ ਪਹੁੰਚਣਾ ___ ਕਾਂ ਦਾ ਸੋਚਣਾ ___ ਕੰਕਰ ਵੇਖਣਾ ___ ਘੜੇ ਵਿਚ ਪਾਉਣਾ ___ ਪਾਣੀ ਉੱਪਰ ਆਉਣਾ ___ ਪਾਣੀ ਪੀਣਾ ਤੇ ਉੱਡਣਾ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6) ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਦੇ ਵਾਕ ਬਣਾਓ :— (ਕੋਈ ਪੰਜ) 5

ਸਬਰ ਦਾ ਘੁੱਟ ਭਰਨਾ, ਨਸੀਬ ਜਾਗਣੇ, ਰਾਤ ਦਿਨ ਇੱਕ ਕਰਨਾ, ਪਾਣੀ ਪਾਣੀ ਹੋਣਾ, ਨੱਕ 'ਚ ਦਮ ਕਰਨਾ, ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਭਰ ਆਉਣਾ, ਚਿਹਰਾ ਉਤਰਿਆ ਹੋਣਾ, ਟੱਸ ਤੋਂ ਮੱਸ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਵਾਲ ਵਿੰਗਾ ਨਾ ਹੋਣਾ

Sample–2

Second Unit Test

Full Marks : 50

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਵਿ-ਬੰਦਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ ਦੇ ਸਰਲ ਅਰਥ ਲਿਖੋ :—

6 × 2 = 10

ੳ) ਧੁਰ ਦੇ ਪੱਕੇ, ਧੀਰਜ ਵਾਲੇ
ਤੇਗ ਨਾ ਛੋਹਦੇ, ਪੈਂਦੂ ਨਾ ਕਾਹਲੇ ।
ਨਦੀਆਂ ਵਾਂਗ ਗੰਭੀਰ ਚੱਲਦੀਆਂ
ਸ਼ਾਂਤ ਸਾਗਰ ਵਿਚ ਜਾ ਰਲਦੀਆਂ ।
ਚੌਮੁਖਾ ਚੁਫੇਰਾ ਮੈਂਤ ਨਿਸ਼ਾਨੀ
ਦੇਵੇ ਸਰੂਪ ਅਨੋਖਾ ਪਾਣੀ ।
ਤੁਰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਤੁਰਦੀ ਜਾਂਦੀ ।

ਅ) ਇਹ ਕਾਗਦ ਮੁੜ ਮੁੜ ਮੇਰੀ ਦੇਸ਼ ਤੇਰਦਾ,
ਤੇ ਇਹ ਨੀਂਦਾ ਕਰ ਚੁੱਪ ਪੰਜਾਬੀ ਫੇਰਦਾ ।
ਚੰਦ ਦੀ ਮੇਰਾ ਵਿਚ ਸਾਰ ਤੇਰੇ ਮੇਰ ਸਾਉਂਦਾ
ਸੌਣਿਆਂ ਭਾਰ ਚਹਿਕੇ ਤਦੀ ਮੇਰ ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ
'ਤੇ ਉਸਾਰ ਦਾ
ਸਾਰ ਇਕ ਮਿਹਨਤ ਕਰਦਾ
ਕਾਗਦ ਮੇਰਾ ਅਜੂਰੀ ਜਮੀਨੂੰ ਮੰਗਦਾ ।

ੲ) ਏਥੇ ਸੁੱਤੇ ਆਸੀ ਸੁਗਾਈ
ਏਥੇ ਜਾਗੇ ਆਸੀ ਤਰਾਈ
ਏਥੇ ਤੁਰਦੇ ਆਸੀ ਪਹੁੰਚਾਈ
ਏਥੇ ਪਹੁੰਚੇ ਆਸੀ ਦਸਾਏ
ਮੌਤੇ ਆਪਣੇ, ਸਦਕਾ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ
ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਅ ਆਸੀ ਸਦਕਾ ਕਰਾਣਾ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2) "ਤੰਮਣ ਤੇ ਕੁਰਣਾ" ਨਾਟਕ ਦਾ ਸਾਰ ਲਿਖੋ । 5

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3) ਕੋਈ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ :— 2 × 4 = 8

ੳ) ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੀ ਜਮੀਰ ਕਿਉਂ ਕੰਬਦੀ ਜਾਂਦੀ ?

ਅ) ਦਿਲੀਰ ਖਾਂ ਨੇ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੇ ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਕਸਮਾਂ ਖਾਕੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਕਢਵਾਇਆ ?

ੲ) ਦਿਲੀਰ ਖਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਛੋਟੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਮਰਵਾਇਆ ?

ਸ) ਕਿਸ ਮੁਗਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਅੱਗੇ

ਸੀਸ ਕੁਰਬਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ?

ਹ) ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਚਾਰ ਪੁੱਤਰ ਕਿਵੇਂ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4) ਕੋਈ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ :— $2 \times 4 = 8$

ੳ) ਧੀਰੂ ਦਾ ਕਤੂਰਾ ਕਿਵੇਂ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

ਅ) ਧੀਰੂ ਦੀ ਭੈਣ ਧੀਰੋ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਧੀਰੂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਬਦਲ ਜਾਣ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਨ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ?

ੲ) ਧੀਰੂ ਕਿਵੇਂ ਠੀਕ ਹੋਇਆ ?

ਸ) ਹਰੀ ਪਾਲੀ ਦਾ ਰਾਸੀ ਬੱਸ ਦੇਖਕੇ ਧੀਰੂ ਕੀ ਕਰਦਾ ਸੀ?

ਹ) ਸ਼ੈਨਧ ਤੇ ਰੁੱਸਾ ਕੌਣ ਸਨ ?

ਕ) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਲਈ ਸ਼ੈਨਧ ਕੀ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5) ੳ) ਇੱਕ ਇੱਕ ਸਮਾਨਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ :— (ਕੋਈ ਪੰਜ) 5

ਅੰਬਰ, ਉੱਤਮ, ਸਹਾਇਤਾ, ਦੋਸਤੀ, ਜ਼ਮੀਨ, ਅਜ਼ਾਦ, ਆਰੰਭ

ਅ) ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ :— (ਕੋਈ ਪੰਜ) 5

ਹਨੇਰਾ, ਅਗਿਆਨੀ, ਪਾਪ, ਸ਼ਰਮ, ਸਮਤਾ, ਕੋੜਾ, ਆਮਦਨ

ੲ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ :— 5

1. ਜਿਹੜਾ ਪਾਠ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ।
2. ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਹਾਲ ।
3. ਕਿਸੇ ਉੱਚੇ ਆਦਰਸ਼ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ।
4. ਕਿਸੇ ਸਵਾਰਥ ਲਈ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਝੂਠੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ।
5. ਜਿਸ ਥਾਂ ਤੇ ਪੈਸੇ ਰੁਪਏ ਆਦਿ ਦੇ ਸਿੱਕੇ ਘੜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6) ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਪੈਰ੍ਹਾ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਕੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :— 4

ਜਿਸ ਸਰੀਰ ਨੇ ਕਦੇ ਖੇਚਲ ਮਿਹਨਤ ਤੇ ਕਸ਼ਟ ਦਾ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਉਸ ਵਿਚ ਤਾਕਤ ਤੇ ਲਚਕ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਬਿਰਛ ਨੂੰ ਨਾ ਧੁੱਪ ਹੈ ਨਾ ਹਵਾ ਹੈ, ਨਾ ਉਸਦੀ ਗੋਡੀ ਛਾਂਟੀ ਹੈ, ਆਸ-ਪਾਸ ਉਗ ਘਾਸ ਫੂਸ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਡੱਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰਕ ਨਹੀਂ ਚਾਹਿਆ ਹੈ। ਕਾਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ਸਰੀਰ ਦੇ ਗੁਣ ਨੂੰ ਅਕਾਰਥ ਗਵਾਉਣਾ ਹੈ। ਕੌਣ ਮੁੱਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਸਰੀਰ ਮੁਸ਼ੱਕਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਰਹੇ ਅਰੋਗ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ। ਸਰੀਰ ਜੋ ਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕੁਦਰਤ ਤੋਂ ਉੱਕਾ ਵਿਰੋਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਰ ਹੀ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਅੱਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਯਮ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਅਰੋਗ, ਸੁੰਦਰ ਤੇ ਸੁਡੌਲ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ,

ੳ). ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਤਾਕਤ ਤੇ ਲਚਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ?

ਅ) ਕਿਸ ਬਿਰਛ ਨੂੰ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਡੱਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ੲ) ਸਰੀਰ ਦੇ ਗੁਣ ਨੂੰ ਅਕਾਰਥ ਕਿਵੇਂ ਗਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ਸ) ਸਰੀਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅੰਗ ਅਰੋਗ, ਸੁੰਦਰ ਤੇ ਸੁਡੌਲ ਕਿਵੇਂ ਰੱਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ?

Sample–1

Selection Test

Time : 3 Hours 15 Minutes **Full Marks : 90**

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਵਿ-ਟੋਟਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ ਦੇ ਸਰਲ ਅਰਥ ਲਿਖੋ :— 5×2 = 10

ੳ) 'ਕੁਤਬ' ਨਾਮ ਤੋਂ ਮੁਸਲਿਮ ਜਾਪੇਂ
'ਲਾਠ' ਨਾਮ ਤੋਂ ਹਿੰਦੂ
ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਤੂੰ ਸਾਂਝਾ ਦਿੱਸੇਂ,
ਹਿੰਦ ਸਮਾਜ ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ।
ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਅਜ਼ਮਤ ਅੰਦਰ
ਤੂੰ ਮਿਨਾਰ ਲਾਸਾਨੀ
ਆਖਣ ਨਸਲ ਭਾਵੇਂ ਹੋ ਕੋਈ
ਤੂੰ ਹੈਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ।

ਅ) ਇੱਥੇ ਰਾਜੇ ਪਰਵਾਰ ਆਏ
ਇੱਥੇ ਜੋਗੀ ਤੇ ਪਿਆਰੇ ਆਏ
ਇਸ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਰਚਨੀ ਹਾਸੇ ਦੇ
ਘੋੜੇ ਦੇ ਸੁੰਮਾਂ ਦੀ ਟਾਪ ਲੱਗੀ
ਇੱਥੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ, ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਦਿਦਾਰ ਹੈ।

ੲ) ਇਕ ਪਾਸੇ ਪਾਕ, ਪਾਕੀ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹੋ ਗਿਆ
ਇਕ ਪਾਸੇ ਹਿੰਦੂ, ਹਿੰਦੀ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਹੋ ਗਿਆ।
ਇਕ ਸੱਜੀ ਤੇਰੀ ਅੱਖ ਸੀ, ਇਕ ਖੱਬੀ ਤੇਰੀ ਅੱਖ
ਦੋਹਾਂ ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਤੂੰ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋ ਗਿਆ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2) ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਕਵੀ ਦੀ ਸਾਹਿਤਿਕ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ :— 8

ੳ) ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ
ਅ) ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3) ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਾਰਤਕ ਦਾ ਸਾਰ ਲਿਖੋ :— 9

ੳ) ਸੁਲਤਾਨ ਪੁਰ ਨੂੰ ਤਿਆਰੀ (ਪੁਰਾਤਨ ਜਨਮ ਸਾਖੀ)
ਅ) ਗਲੀ ਵਿੱਚ (ਪੰਡਿਤ ਸਰਧਾ ਰਾਮ ਫਿਲੌਰੀ)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :— 3×3 = 9

ੳ) (ਰੱਬਾ ਆਪਣੇ ਆਸ਼ਕੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ) ਹਿੰਦੂ ਦੀ ਅਰਥੀ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼

ਦਾ ਮੌਸਮੀ ਤੇ ਕੀ ਅਸਰ ਹੋਇਆ ?

ਅ) ਦੁਸਹਿਰੇ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਨਾਲ ਮਨੀਤ ਅੱਗੇ ਪੜ੍ਹੇਗੀ ਤਾਂ ਮੌਸਮੀ ਉਸਦਾ ਰਾਹ ਕਿਵੇਂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ?

ੲ) 'ਮੇਰਾ ਉਜੜਿਆ ਗੁਆਂਢੀ' ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਕਿਹੜੀ ਦਰਦਨਾਕ ਘਟਨਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਹੈ ?

ਸ) 'ਰੱਬ ਤੇ ਕੁੱਤਾ' ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਰੱਬ ਧਰਤੀ ਤੇ ਕਿਸ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ?

ਹ) 'ਧੀਰੂ' ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਧਰਮ ਗੁਣ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਣ ਸੀ,

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ : $4x2=8$

ੳ) 'ਚੋਥੇ ਰਾਮ ਭਜਨੀ' ਦਾ ਮਨ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਉਕਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕੀ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ?

ਅ) (ਚੋਥੇ ਰਾਮ ਭਜਨੀ ਵਿਖਾਂਗੀ) ਕਿਹੜੀਆਂ ਤੁਕੀਆਂ ਆਖਦਾ ਹੈ ਸ਼ਾਹ ਤੇ ਘਰ ਘਰਬਾਰ ਤੋਂ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ?

ੲ) ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮਾ ਕਿਸਨੇ ਕਿਸਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ?

ਸ) ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਆਪਣੀ ਧੀ ਜ਼ੇਬਾ ਨੂੰ ਆਉਂਦੀ ਦੇਖ ਕੀ ਸੋਚਾਂ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6) ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪਾਤਰ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਚਿਤਰਣ ਕਰੋ :— 6

ੳ) ਨੇਕਾ

ਅ) ਦੀਨਾ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸੰਕੇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖੋ । ਸਿਰਲੇਖ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵੀ ਲਿਖੋ :— 10

ਇੱਕ ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ ਭੁੱਖ ਲੱਗਣੀ — ਭੋਜਨ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ — ਕਸਾਈ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘਣਾ ਤੇ ਇਕ ਮਾਸ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਦੌੜਨਾ — ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ — ਨਾਲੇ ਵਿਚ ਜਾਣਾ — ਪੁਲ ਪਾਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਪਰਛਾਂਵਾਂ ਵੇਖਣਾ — ਸੋਚਣਾ ਦੂਸਰਾ ਕੋਈ ਕੁੱਤਾ ਤੇ ਉਸਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਮਾਸ ਦਾ ਟੁਕੜਾ — ਮਨ ਵਿਚ ਲਾਲਚ — ਮਾਸ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਖੋਹਣ ਲਈ ਭੌਂਕਣਾ — ਮੂੰਹ ਖੁੱਲਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਮਾਸ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਦਾ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਡਿੱਗਣਾ — ਪਛਤਾਉਣਾ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਪੰਜਾਂ ਦੇ ਵਾਕ ਬਣਾਓ :— 10

ਤਰ ਹੋ ਜਾਣਾ , ਉੱਚਾ ਨੀਵਾਂ ਬੋਲਣਾ , ਡੌਂਡੇ ਵਜਾਉਣਾ ,

ਆਪਣੇ ਮੂੰਹੋਂ ਮੀਆਂ ਮਿੱਠੂ ਬਣਨਾ, ਕੰਨ ਭਰਨਾ, ਤੀਰ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਘਰ ਘਰ ਵੇਚਣਾ, ਦਾਲ ਵਿੱਚ ਕਾਲਾ ਹੋਣਾ, ਹੱਡੀਆਂ ਦੀ ਮੁੱਠ, ਹੱਥਾਂ ਤੇ ਹੱਥ ਧਰ ਕੇ ਬੈਠਣਾ, ਗੰਗਾ ਨਹਾਉਣਾ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9) ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ :—(ਕੋਈ ਪੰਜ) 5

ਸੁੱਖ, ਨਿੰਦਾ, ਸਫਲਤਾ, ਹਾਜ਼ਰ, ਸਾਕਾਰ, ਭਾਰ, ਮਿੱਤਰ, ਸੱਚ, ਠੀਕ, ਘਟੀਆ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10) ਇੱਕ ਇੱਕ ਸਮਾਨਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ :—(ਕੋਈ ਪੰਜ) 5

ਉੱਤਰ, ਕਸ਼, ਉਚਿਤ, ਉੱਨਤੀ, ਔਰਤ, ਸਫਰ, ਸੁੰਦਰ, ਆਸਮਾਨ, ਅਧਿਕ, ਚੇਤਨਾ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11) ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਕੇ ਲਿਖੋ :—(ਕੋਈ ਪੰਜ) 5

ਔਰਨਤ, ਟੇਲਕਾ, ਸ਼ੈਹਰ, ਕਚੈਹਰੀ, ਦੁਪੈਹਰ, ਚੌਗਤ, ਕਚੋਂ, ਗਾੜ੍ਹਾ, ਮਿਰਤਜ, ਭਾਰਤੀਜ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12) ਵਚਨ ਬਦਲੋ :—(ਕੋਈ ਪੰਜ) 5

ਰਾਹ, ਘੜੀ, ਔਰਤੀ, ਤੋਤਾ, ਦੁਰਘਟਨਾ, ਥਾਂ, ਕਾਪੀ, ਥਾਲੀ, ਫੁੱਲ, ਨਹਿਰ

For External Candidates

Subject : Gurmukhi (Punjabi) First Language

Class X

Full Marks : 10

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੇਠਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ :- (ਕੋਈ ਪੰਜ) (10)

ੳ) ਕਹਾਣੀ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ।

ਅ) ਜਿਹੜਾ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਗੱਦਾਰੀ ਕਰੇ ।

ੲ) ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਿੱਤਿਆ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ ।

ਸ) ਕੈਦ ਤੋਂ ਜੀ ਛੁਡਾਉਣ ਵਾਲਾ ।

ਹ) ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ।

ਕ) ਜਿਹੜਾ ਹਰ ਥਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹੋਵੇ ।

ਖ) ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੱਬ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਹੋਵੇ ।

Sample–2

Selection Test

Time : 3 Hours 15 Minutes **Full Marks : 90**

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਵਿ-ਬੰਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ ਦੇ ਸਰਲ ਅਰਥ ਲਿਖੋ :— 5x2=10

ੳ) ਅਜਰ ਜਰਨ ਤਾਂਈਂ ਤੂੰ ਕੋਈ
ਤੂੰ ਹੈਂ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ।
ਮਾਤ ਗਰਭ ਤੇ ਅਜਰ ਜਰਨ ਨੂੰ
ਕੋਈ ਕਰੇ ਨਾ ਕਾਈ,
ਜਦ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਵੇ
ਸਭ ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਜਾਣੇ ।

ਅ) ਇਹ ਸੋਈ ਹਨ ਮੇਰੇ ਰੱਬ ਦੀਆਂ ਚੌਂਕੀਆਂ ।
ਚੀਕ ਚੀਕਣ ਇਹ ਹਨ ਫਰਮਾਣ,
ਖਾਣ ਖਾਵਣ ਪੂਰੀਆਂ ।
ਖਾਣ ਚੋਗਾ ਪਹਿਰਨ ਮੋਟਾ ਜੇਹਾ,
ਦੇਖਣ ਸਭ ਸਭ ਦੁੱਖਾਂ,
ਇਹ ਹਨ ਸੰਗਤ ਦੇ ਭੰਡਾਰੀ
[illegible] ਰੱਬ ਅੱਡ ਅੱਡ ਸੌਂਪਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਦੇਂਦੀਆਂ ।

ੲ) ਨਾ ਰੂਪ ਖੱਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨਾ ਚਮਕੀ ਕਾਈ,
ਨਾ ਤਸਵੀਰਾਂ ਟੰਗੀਆਂ, ਨਾ ਚੰਦਨ ਸੂਤ ।
ਇੱਕ ਕੱਚੇ ਦੀ ਚੀਕ ਕੇ ਤੇਰੀ ਜਗਦਾਨੀ,
[illegible] ਰੂਪ ਸੋਹਣਿਆਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਪੂਤ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2) ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਕਵੀ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ :— 8

ੳ) ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ
ਅ) ਪ੍ਰੋ. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3) ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਨਾਟਕ ਦਾ ਸਾਰ ਲਿਖੋ :— 9

ੳ) [illegible] (ਪ੍ਰਗਤ [illegible] ਸਾਖੀ)
ਅ) [illegible] ਤੇ [illegible] (ਪ੍ਰਿੰ. ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :— 3x3=9

ੳ) (ਕਹਾਣੀ [illegible]) [illegible]

ਰਹੇ ਸਨ ?

ਅ) (ਮੇਰਾ ਉਜੜਿਆ ਗੁਆਂਢੀ ਕਹਾਣੀ) ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸੰਤੋਖ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਰੁਪਏ ਕਿਸ ਲਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ?

ੲ) (ਠੱਗ ਤੇ ਠੂੱਠਾਂ ਕਹਾਣੀ) ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਘਟਿਆ ਠੱਗ ਦੀ ਮੌਤ ਕਿਹਾ ਸੀ ?

ਸ) ਪੀਰੂ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਪਰਸ ਲਾਹ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਣ ਸੀ ?

ਹ) ~~ਪੀਰੂ~~ ਪੀਰੂ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪੀਰੂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਉਸਨੇ ਕੀ ਸਿਖਿਆ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :— **4 x 2 = 8**

ੳ) ਜ਼ਫਰਨਾਮਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਤੇ ਕੀ ਅਸਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ?

ਅ) ਜ਼ਫਰਨਾਮਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਿਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਤੇ ਕਿਸਦੇ ਹੱਥ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਸੀ ?

ੲ) ਚੋਧੇ ਰਾਜ ਭਗਤਨੀ ਕਿਉਂ ਦਾਨ ਪੁੰਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ?

ਸ) ਚੋਧੇ ਰਾਜ ਭਗਤਨੀ ਆਪਣੂੰ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀਆ ਕਿਹੜੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾ ਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6) ਕਿਸੇ <u>ਇੱਕ</u> ਪਾਤਰ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਚਿਤਰਣ ਕਰੋ :— <u>6</u>

ੳ) ਜਗਨਾ

ਅ) ਦੀਨਾ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ <u>ਪੰਜ</u> ਦੇ ਵਾਕ ਬਣਾਓ :— <u>10</u>

ਤੱਤੀ ਵਾ ਨਾ ਲੱਗਣਾ, ਮੁੱਠੀ ਗਰਮ ਕਰਨੀ, ਦਿਨ ਰਾਤ ਇੱਕ ਕਰਨਾ, ਟਕੇ ਵਰਗਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ, ਦਾਲ ਵਿੱਚ ਕਾਲਾ ਹੋਣਾ, ਡੰਡੇ ਵਜਾਉਣੇ, ਆਸਾਂ ਉੱਤੇ ਪਾਣੀ ਫਿਰ ਜਾਣਾ, ਅੱਖਾਂ ਫੇਰ ਲੈਣੀਆਂ, ਦਿਨ ਗਿਣਨੇ, ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਭਰ ਆਉਣਾ, ਗਿਰਗਿਟ ਵਾਂਗ ਰੰਗ ਬਦਲਣਾ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8) ਲਿੰਗ ਬਦਲੋ :— (ਕੋਈ ਪੰਜ) <u>5</u>

ਅਧਿਆਪਕ, ਸੇਵਕ, ਸਾਥੀ, ਸਹੇਲੀ, ਸਪੇਰਾ, ਜੇਠ, ਪੋਤਰੇ, ਖਿਡਾਰੀ, ਨੌਕਰ, ਸਰਦਾਰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9) ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ <u>ਕੋਈ ਪੰਜ</u> ਦੇ ਦੋ ਦੋ ਵਾਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਾਓ ਕਿ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਅਰਥ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋਣ:— 5

ਸੰਗ, ਉੱਤਰ, ਫੁੱਲ, ਸਰ, ਜੱਗ, ਵੱਟ, ਕੋਟ, ਤਾਰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10) ਬਹੁਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਲਈ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ :— (ਕੋਈ ਪੰਜ) 5

ੳ) ਜਿਹੜਾ ਪਾਠ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ।

ਅ) ਜੋ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨੇ।

ੲ) ਜਿਸ ਥਾਂ ਪੈਸੇ ਰੁਪਏ ਆਦਿ ਦੇ ਸਿੱਕੇ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਸ) ਜੋ ਧੋਖਾ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਔਖੇ ਵੇਲੇ ਸਾਥ ਛੱਡ ਦੇਵੇ।

ਹ) ਸਭ ਦੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰਾ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ।

ਕ) ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਆਪ ਕਰੇ, ਦੂਜਿਆਂ ਉੱਤੇ ਬੋਝ ਨਾ ਬਣੇ।

ਖ) ਜੋ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਜਾਨ ਵਾਰੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11) ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਕੇ ਲਿਖੋ :— (ਕੋਈ ਪੰਜ) 5

ਦੁਜਾ, ਵੈਹਨਾ, ਸੰਹਤ, ਕੋਹੜਾ, ਸੋਧੀ, ਨਸੈਂਸ, ਪਜਾਹਰ, ਪਛੁਹਾ, ਦੁਜਾਜ, ਬਾਹਿਰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰ੍ਹੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ ਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :— 10

ਗੁਰੂ ਜੀ ਬੜੀ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਪਿੱਛੋਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪੁੱਜੇ ਕਿ ਤਾਲੀਮ-ਯਾਫ਼ਤਾ ਵਰਗ ਦਾ ਹੋਣਾ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪ ਹਿੰਦੀ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਫ਼ਾਰਸੀ, ਅਰਬੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਉੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰਾਂ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਇਸ ਲਈ ਚਲਾਇਆ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਦਿਆ ਨਾਲ ਸ਼ੌਕ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਇਹਨਾਂ ਦਰਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੜੀ ਉੱਚ ਕੋਟੀ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚਾਰ ਹੁੰਦੇ। ਕਵਿਤਾ ਤੇ ਲੇਖਣੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹੁੰਦੇ। ਜਿਹੜੇ ਪਹਿਲੇ ਨੰਬਰ ਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦਰਬਾਰ ਤੋਂ ਸਿਰੋਪਾਓ ਤੇ ਇਨਾਮ ਮਿਲਦਾ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪ-ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਕੁਝ ਸਾਲ ਖ਼ਾਲਸਾ-ਪੰਥ ਨੂੰ ਸਜਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕਾਂਤ ਵਿੱਚ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕੇ ਪਰ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਸਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਆਪਨੇ ਕਈ ਪੁਸਤਕਾਂ ਰਚੀਆਂ ਅਤੇ ਕਈ ਬਹੁ-ਮੁੱਲੇ ਹਿੰਦੀ ਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੇ ਤਰਜਮੇ ਕੀਤੇ ਤੇ ਹੋਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ

ਕਰਵਾਏ । ਅਫਸੋਸ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀ ਵਿੱਦਿਆ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਅਨੰਦਪੁਰ ਦੀ ਲੜਾਈ ਮਗਰੋਂ ਸਰਸਾ ਨਦੀ ਦੀ ਭੇਟ ਹੋ ਗਿਆ।

ੳ) ਲੰਮੇ ਵਿਚਾਰ ਪਿੱਛੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਿਸ ਸਿੱਟੇ ਤੇ ਪੁੱਜੇ?

ਅ) ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਿਹੜੀ ਕਿਹੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਨ?

ੲ) ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਕਿਹੜੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ?

ਸ) ਕਵੀਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ?

ਹ) ਵਿੱਦਿਆ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਸਰਸਾ ਨਦੀ ਵਿਚ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਿਆ?

For External Candidates

Subject : Gurmukhi (Punjabi) First Language

Class X

Full Marks : 10

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਸ਼ੁੱਧ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਰੂਪ ਲਿਖੋ :- (ਕੋਈ ਦਸ) (10)

ਗਜਾਨੀ , ਰੋਧੀ , ਚੌਰਤ , ਭਜਾ , ਹਿੰਸਾ , ਦੁਪੀਹਰ , ਨੌਹਰ , ਜੇਹੜਾ , ਆਜਾ , ਮੌਰਤ , ਸ਼ੀਹ , ਸ਼ੀ , ਦੁੱਦ , ਕਹਿ